

Розділ 5. Особливості розвитку туристичного та готельно-ресторанного бізнесу

УДК 330Л5:332.122

О.В. Ареф'єва, д.е.н., професор,
О.О. Мазур, аспірант, ПВНЗ «Європейський університет»

ОЦІНКА РЕСУРСІВ ПІДПРИЄМСТВАМИ РЕКРЕАЦІЙНОГО КОМПЛЕКСУ

Оцінка ресурсів підприємствами рекреаційного комплексу виявляє обмеженість та потребу у збільшенні обсягів наявних ресурсів всіх досліджуваних підприємств рекреаційного комплексу.

Ключові слова: оцінка ресурсів, фінансові ресурси, матеріальні ресурси, трудові ресурси, рекреаційна послуга, рекреаційний комплекс.

Актуальність теми. Зміни економічної ситуації, недостатня прогнозованість ринку рекреаційних послуг, ринкова конкуренція є основними зовнішніми чинниками, що впливають на вартість підприємства, до внутрішніх чинників можна віднести галузеву специфіку діяльності підприємств галузі та використання наявних ресурсів, що обумовлює необхідність проведення оцінки ресурсів підприємствами рекреаційного комплексу, зокрема, фінансових, матеріальних та трудових. Методичний підхід до оцінки ресурсів підприємств рекреаційного комплексу представлено на рис.1.

Виклад основного матеріалу дослідження. Для оцінки фінансових ресурсів підприємств рекреаційного комплексу доцільно використати метод фінансових коефіцієнтів, який дає змогу порівняти результати діяльності підприємств, різних за обсягами використовуваних ресурсів та іншими показниками. Саме тому, необхідно обчислити наступні групи показників: показники майнового стану, показники ліквідності підприємств, шляхом розрахунку коефіцієнтів поточної, швидкої та абсолютної ліквідності, показників фінансової незалежності та стійкості, а саме: коефіцієнт маневреності власного капіталу, коефіцієнт фінансової стійкості, коефіцієнт автономії, показники ділової активності та показники рентабельності, шляхом розрахунку рентабельності (збитковості) сукупного капіталу, рентабельність (збитковості) власного капіталу та рентабельності (збитковості) надання послуг. Фінансові результати діяльності підприємств: чиста виручка від реалізації послуг, собівартість наданих послуг, валовий прибуток від надання послуг, прибуток (збиток) від звичайної діяльності до

оподаткування, податок на прибуток та чистий прибуток (збиток) відповідно до яких проводились розрахунки.

Комплексний показник майнового стану розраховується шляхом середньоарифметичної по кожному з досліджуваних підприємств за наступною формулою:

$$K_{нМС} = \sqrt[3]{P_{вОбА} * P_{вНА} * P_{вДз}} \quad (1)$$

де, $K_{нМС}$ - комплексний показник майнового стану;

$P_{вОбА}$ - питома вага необоротних активів у загальному майні організації;

$P_{вНА}$ - питома вага оборотних активів у загальному майні організації;

$P_{вДз}$ - питома вага дебіторської заборгованості у загальному майні організації.

Комплексний показник ліквідності доцільно розраховувати за допомогою середньоарифметичної по кожному з досліджуваних підприємств за наступною формулою:

$$K_{нЛ} = \sqrt[3]{K_{ал} * K_{шл} * K_{пл}} \quad (2)$$

де, $K_{нЛ}$ - комплексний показник ліквідності підприємства;

$K_{ал}$ - коефіцієнт абсолютної ліквідності;

$K_{шл}$ - коефіцієнт швидкої ліквідності;

$K_{пл}$ - коефіцієнт поточної ліквідності.

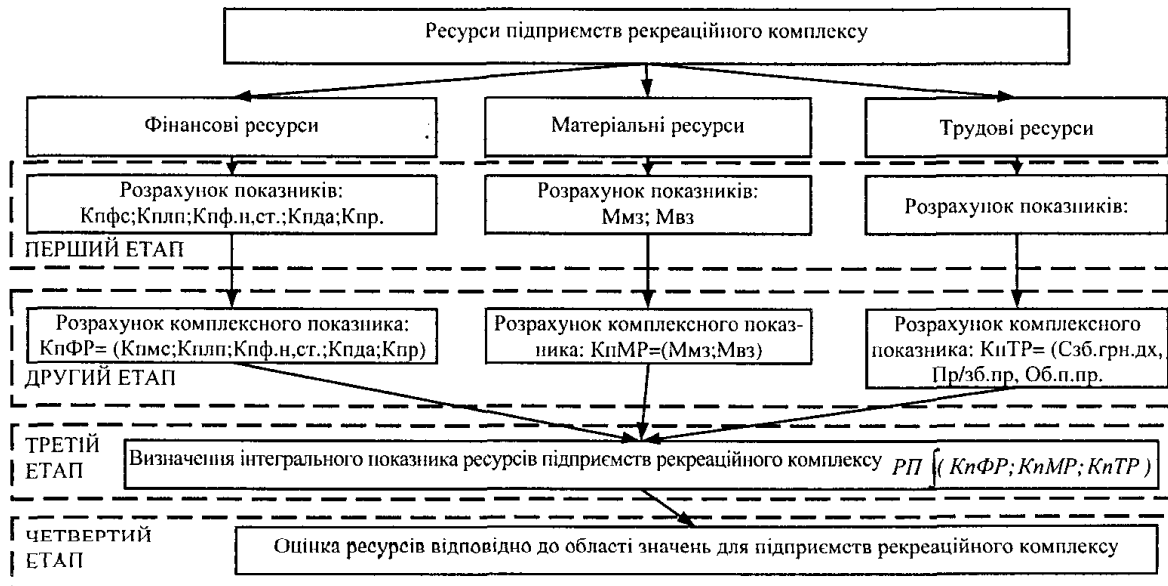

Рис.1. Методичний підхід до оцінки ресурсів підприємств рекреаційного комплексу

Фінансова незалежність та стійкість підприємств розраховується як комплексний показник шляхом використання середньоарифметичної по кожному з досліджуваних підприємств за наступною формулою:

$$K_{нФН} = \sqrt[3]{K_{мВК} * K_{Фс} * K_{Ав}} \quad (3)$$

де, $Kn\Phi H$ -комплексний показник фінансової незалежності;

$KmBK$ - коефіцієнт маневреності власного капіталу;

$K\Phi c$ - коефіцієнт фінансової стійкості;

KAv - коефіцієнт автономії.

Оскільки, в фінансовому аспекті, ділова активність підприємства проявляється в швидкості обороту його коштів, саме тому доцільно розрахувати наступні показники ділової активності підприємств галузі; оборотність дебіторської заборгованості, оборотність запасів, оборотність кредиторської заборгованості, оборотність власного та сукупного капіталів.

На основі показників розрахуємо комплексний показник ділової активності шляхом розрахунку середньоарифметичної по кожному з досліджуваних підприємств за наступною формулою:

$$KnDA = \sqrt[5]{Odz * Oz * Okz * Ovk * Osk} \quad (4)$$

де, $KnDA$ - комплексний показник ділової активності;

Odz - оборотність дебіторської заборгованості;

Oz - оборотність запасів;

Okz - оборотність кредиторської заборгованості;

Ovk - оборотність власного капіталу,

Osk - оборотність сукупного капіталу.

Розрахунок комплексного показника рентабельності обчислюється середньоарифметичною по кожному з підприємств за наступною формулою:

$$KnP = \sqrt[3]{Psk * Pvk * Pnp} \quad (5)$$

де, KnP - комплексний показник рентабельності;

Psk - рентабельність сукупного капіталу;

Pvk - рентабельність власного капіталу;

Pnp - рентабельність надання послуги.

Для розрахунку фінансових ресурсів досліджуваних підприємств рекреаційної сфери пропонується наступний комплексний показник:

$$Kn\Phi P = KnMC + KnL + Kn\Phi H + KnDA + KnP \quad (6)$$

де, $Kn\Phi P$ - комплексний показник фінансових ресурсів;

$KnMC$ - комплексний показник майнового стану;

KnL - комплексний показник ліквідності підприємства;

КнФН-комплексний показник фінансової незалежності;

КнДА - комплексний показник ділової активності;

КнР - комплексний показник рентабельності.

Оцінку матеріальних ресурсів проводимо шляхом визначення комплексного показника досліджуваних підприємств через розрахунок показників матеріаломісткості послуги, матеріаломісткість послуги з прямих матеріальних витрат (МЗ посл/ВП).

Визначимо матеріаломісткість послуги за наступною формулою:

$$ME = \frac{MЗ}{ВП} = \left(\frac{MЗ_{посл}}{ВП} \right) * \left(\frac{MЗ}{MЗ_{посл}} \right), \quad (7)$$

де, *ME* - матеріаломісткість послуги;

MЗ - матеріальні витрати на виробництво послуги;

ВП - вартість виробленої послуги;

MЗ_{посл} - прямі матеріальні витрати на виробництво послуги;

ME_{„ос} - матеріаломісткість з прямих матеріальних витрат (МЗ посл/ВП).

Матеріаловіддача визначається розподілом вартості виробленої послуги на суму матеріальних витрат $MB=ВП/MЗ$.

В свою чергу, визначені показники формують комплексний показник матеріальних ресурсів, який розраховується середньоарифметичною по кожному підприємству за наступною формулою:

$$КнМР = \sqrt[2]{M_{мз} * M_{вз}} \quad (8)$$

де, *КнМР* - комплексний показник матеріальних ресурсів;

M_{мз} — матеріаломісткість загальна;

M_{вз} - матеріаловіддача загальна.

Серед решти ресурсів, що впливають вартість підприємства, особливе місце займають трудові ресурси, оскільки, саме наявність достатньої кількості якісних трудових ресурсів дозволить забезпечити зростання конкурентних переваг, а отже, і вартості підприємства, що обумовлює необхідність проведення їхньої оцінки.

Для проведення оцінки трудових ресурсів підприємств рекреаційного комплексу доцільно розрахувати показники рівня продуктивності праці, а саме: прибуток/збиток на 1 працівника (грн), об'єм послуг на 1 працівника (тис.грн), прибуток/ збиток на 1 грн. зарплати та кількість обслужених осіб на 1 працівника (чол.), вибір яких здійснено нами на основі теорії аналізу діяльності підприємств з урахуванням потреб в аналітичній оцінці.

Оскільки оцінку трудових ресурсів підприємств рекреаційного комплексу доцільно провести за допомогою розрахунку комплексного показника, отримані дані такої можливості не представляють, саме тому, доцільно застосувати методику кваліметричного моделювання метою якої є отримання збалансованої системи показників трудових ресурсів для подальшої оцінки.

На основі отриманих значень показників трудових ресурсів розрахуємо комплексний показник шляхом розрахунку середньоарифметичної по кожному з досліджуваних підприємств за наступною формулою:

$$K_{nTP} = \sqrt[5]{C_{зб.грн.дох.} * Пр.зб.пр. * Об.п.пр. * Пр.зб.грн.з.п. * К.о.ос.пр} \quad (9)$$

де, $C_{зб.грн.дох.}$ - сума збитків на 1 грн. доходу;

$Пр.зб.пр.$ - прибуток/ збиток на 1 працівника (грн);

$Об.п.пр.$ - об'єм послуг на 1 працівника;

$Пр.зб.грн.з.п.$ - прибуток/збиток на 1 грн. зарплати;

$К.о.ос.пр.$ - кількість обслужених осіб на 1 працівника.

Отримані комплексні показники по кожному з ресурсів дозволяють провести оцінку ресурсів підприємств рекреаційного комплексу. Це доцільно проводити шляхом побудови інтегрального показника, який включає в себе комплексні показники фінансових, трудових та матеріальних ресурсів та має наступний вигляд:

$$P_{nPK} = \frac{K_{nFP} + K_{nMP} + K_{nTP}}{100}, \quad (10)$$

де, P_{nPK} - інтегральний показник ресурсів n-го підприємства рекреаційного комплексу;

K_{nFP} - комплексний показник фінансових ресурсів;

K_{nMP} - комплексний показник матеріальних ресурсів;

K_{nTP} - комплексний показник трудових ресурсів.

Висновок. Зазвичай, оцінка ресурсів підприємствами рекреаційного комплексу виявляє обмеженість та потребу у збільшенні обсягів наявних ресурсів всіх досліджуваних підприємств рекреаційного комплексу, що потребує визначення впливу чинників на вартість підприємств рекреаційного комплексу.

Список використаних джерел

1. Бойчик І.М. Економіка підприємства: Навчальний посібник. - Вид. 2-ге, доповн. і пере-робл. - К.: Атіка, 2007. - 528 с.

2. Дєєва Н.М., Дедіков О.І. Фінансовий аналіз. Навчальний посібник. - К.: Центр учбової літератури, 2007. - 328 с.
3. Кармазін В.А., Савицька О.М. Економічний аналіз: Практикум. - К.: Знання, 2007. - 255 с.
4. Подольська В.О., Яріш О.В. Фінансовий аналіз: навч. посібник. - К.: Центр навчальної літератури, 2007. - 488 с.
5. Фінанси підприємств: Підручник / А.М. Поддєрьогін, М.Д. Білик, Л.Д. Буряк та ін.; Кер. кол. авт. і навч. ред. .проф. А.М. Поддєрьогін. - 7-ме вид., без змін. - К.: КНЕУ, 2008. - 552 с.

***Annotation.** The estimation of resources finds out the enterprises of recreational complex narrow-mindedness and requirement in the increase of volumes of present resources of all investigated enterprises of recreational complex.*

***Key words:** estimation of resources, financial resources, financial resources, labour resources, recreational favour, recreational complex.*

УДК 359.09

І.Г. Смирнов, *д. геогр. н., професор,*
Київський національний університет імені Тараса Шевченка

ІСТОРИКО-АРХІТЕКТУРНИЙ ЗАПОВІДНИК «КАМ'ЯНЕЦЬ» ЯК ТУРИСТИЧНЕ ДИВО УКРАЇНИ: ЛОГІСТИЧНИЙ АСПЕКТ

Розкрито логістичні, тобто торговельно-складські та митно-транспортні функції середньовічного міста-фортеці Кам'яця-Подільського - одного з туристичних чудес України.

***Ключові слова:** торговельно-складські функції, митно-транспортні функції, транспортна інфраструктура міста за часів Середньовіччя.*

Постановка наукової проблеми. При характеристиці туристичних чудес України звичайно недостатньо уваги приділяється транспортно-логістичним аспектам їхнього розвитку та функціонування. Це особливо відноситься до одного з найбільш цікавих, на наш погляд, туристичних чудес України - заповідника «Кам'янець», де майже вся увага концентрується на Кам'янецькому замку. Між тим, замок - лише один з складових елементів складної системи комплексу середньовічних оборонних споруд міста, метою яких був захист найбільшого адміністративного, релігійного, господарського,